

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์: รูปแบบการจัดการรื้อย้ายชุมชนแออัดในจังหวัดเชียงใหม่
:กรณีศึกษาชุมชนสันติธรรม

ชื่อผู้เขียน: นายเจษฎา พรหมจันทร์

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต: สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์:

รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐ ชพานนท์	กรรมการ
อาจารย์ไพรัช ตระการศิรินนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการรื้อย้ายชุมชนแออัดในจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาชุมชนสันติธรรม มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษารูปแบบการรื้อย้ายชุมชนสันติธรรม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการรื้อย้ายชุมชนสันติธรรม
3. เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการรื้อย้ายชุมชนสันติธรรม

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และการวิจัยสนามโดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ ใช้วิธีแบบทั้งที่มีโครงสร้างคำถาม และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกปลายเปิด สำหรับการสังเกตการณ์ใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในระยะเริ่มแรกทำการวิจัยเป็นการสังเกตการณ์สภาพชุมชนโดยทั่วไป หลังจากนั้นจะเป็นการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้โอกาสในการจัดประชุมตามวาระต่างๆ ของชุมชน

และของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เชื่อมโยงเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล โดยการอธิบาย (Explanatory Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการรื้อย้ายชุมชนสันติธรรมในครั้งนี้ เป็นกระบวนการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยโดยองค์กรชุมชนในที่นี้คือ สหกรณ์เคหสถานสันติธรรมจำกัด ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องมือในการแก้ไขปัญหของชุมชน ภายใต้นแนวคิดที่ว่า “เจ้าของปัญหาต้องเป็นผู้แก้ปัญหา” โดยมีหน่วยงานต่างๆ ภายนอกชุมชนให้การสนับสนุน ในลักษณะพหุภาคี ในกระบวนการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยได้มีการจัดทำโครงการที่อยู่อาศัยใหม่สองโครงการด้วยกัน แต่มีความแตกต่างกันดังนี้

โครงการ 1 สมาชิกมีศักยภาพ ฐานะ และความพร้อม ที่คิดว่าสมาชิกโครงการ 2 จึงสามารถกำหนดขนาดพื้นที่ที่จะปลูกบ้านได้ ตามความสามารถในการผ่อนส่ง และได้รื้อย้ายเข้าอยู่ที่ยู่อาศัยใหม่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

โครงการ 2 สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะยากจน จึงไม่มีความมั่นใจ และไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ 1 จึงต้องรวมกลุ่มกันจัดทำโครงการ 2 ขึ้นในภายหลัง เพื่อเข้าร่วมกระบวนการแก้ไขปัญห ในขณะที่มีสยิดเจ้าของที่ดินกดดันให้เร่งรื้อย้าย แต่ก็ยังไม่สามารถรื้อย้ายได้พร้อมๆกับโครงการ 1 เนื่องจากต้องรอการปรับพื้นที่โครงการ ซึ่งกำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2542 จึงจะสามารถเข้าไปปลูกสร้างบ้านได้ ในการดำเนินการตามโครงการที่อยู่อาศัยดังกล่าวพบปัญหาที่สำคัญคือ สมาชิกยังขาดความเข้าใจในหลักการสหกรณ์ ระบบการจัดการของสหกรณ์ยังมีข้อบกพร่อง และการขาดมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการ 2 ในระยะเริ่มแรก อันเนื่องมาจากความยากจนทำให้สมาชิกไม่พร้อมและขาดศักยภาพในการแก้ปัญหา

รูปแบบการรื้อย้ายชุมชนสันติธรรม ต้องจัดรูปแบบให้เหมาะสมตามฐานะกลุ่มคนที่มีอยู่ในชุมชน ในการใช้กระบวนการชุมชนในการแก้ไขปัญห องค์กรชุมชนจะต้องมีความเข้มแข็งและรักษาผลประโยชน์ของชุมชนเป็นที่ตั้ง และการบริหารงานขององค์กรชุมชน (สหกรณ์ฯ) จะต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนั้นหน่วยงานภายนอกชุมชนนับตั้งแต่ระดับรัฐบาล ท้องถิ่น ลงมาถึงองค์กรพัฒนาเอกชน ควรมีบทบาทเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ชุมชนร้องขอ โดยปล่อยให้การแก้ไขปัญห เป็นกระบวนการของชุมชนอย่างแท้จริง.

Thesis Title	Relocation Management Pattern of Crowded Community in Changwat Chiang Mai : A Case Study of Santitham.	
Author	Mr. Jedsda Phromkhan	
M.A.	Political Science	
Examining Committee:		
	Assoc. Prof. Sornsak Keawkingkeo	Chairman
	Asst. Prof. Nat Chaparnond	Member
	Lecturer Pairat Trakarnsirinont	Member

ABSTRACT

The research entitled “Relocation Management Pattern of Crowded Community in Changwat Chiang Mai : A Case Study of Santitham.” is designed to accomplish the three following objectives:

1. To study relocation pattern of Santitham community.
2. To study problems and obstacles of Santitham community relocation.
3. To give suggestions towards the relocation pattern of Santitham community.

It is a qualitative research based on documents from various sources and on fieldwork through interview held with the persons concerned. Interviewing was conducted through structured questions as well as in-depth interviews with open end. As regards observation, non-participant observation was applied in the beginning of research; it is an observation of community situations in general. After that participant observation was carried out through taking advantages from meetings of community as well as other government agencies concerned. Collected data were then processed in order to find their correlation through explanatory analysis.

Findings of this research can be concluded that relocation pattern of Santitham community is a process of housing problem solution by community organization, the Santitham Housing Cooperative Limited. It functions as an instrument in solving community problems under the concept, "Let the people solve their problems themselves", and with multilateral supports of external agencies. In coping with this residential problem the two new housing projects have been established, each of which differs as follows:

The 1st project is designated for the members who are of better economic status than those of the second. They are, therefore, able to determine the size of house compound according to their installment potential, and have already been relocated to new residences.

The second project is designated for the members who are poor and not sure of their own buying potential. Thus they cannot afford to join the 1st project, and have to set up a group and create the second project in order that they can participate in a process of problem solution. At the same time the Mosque, a land owner, inflicted pressure on them to evacuate, but they were unable to relocate simultaneously with the 1st project. So the community has to wait until the completion of project site clearing which is expected to finish in 1999 before they can move in and build a house. In dealing with such housing project two significant problems have been found: the cooperative members lack an understanding of its principles, management system of the cooperative is still mistaken, and the members have got no participation in the second project since its beginning. Owing to their poverty the members have no potential to solve the problem.

Relocation pattern of Santitham community must be organized in accordance with economic status of individuals living in the community. In manipulating community process for problem solution, community organization must be strong and try to safeguard community interests, and the administration of community organization (the cooperative) must be fairly run. In addition, what external establishments, neither government agencies or non-governmental organizations, should do is to accordingly give supports needed by the community. Let problem solution be a process of community manipulation.